

Spis treści

Od Autora	19
------------------------	-----------

CZĘŚĆ WSTĘPNA

GENEZA MIĘDZYNARODOWEJ INTEGRACJI GOSPODARCZEJ, JEJ POJĘCIE ORAZ HISTORIA

Rozdział I: GENEZA międzynarodowej integracji gospodarczej	23
---	-----------

Rozdział II: Pojęcie oraz modele i formy współczesnej międzynarodowej integracji gospodarczej	29
--	-----------

Literatura.....	37
------------------------	-----------

Rozdział III: Zarys historii integracji europejskiej	39
---	-----------

Literatura.....	44
------------------------	-----------

CZĘŚĆ PIERWSZA

INTEGRACJA W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział I: Historia powstania Unii Europejskiej	47
---	-----------

1. Europejska Wspólnota Węgla i Stali (CECA)	47
--	----

2. Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EURATOM)	49
--	----

3. Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG) – Wspólnota Europejska (WE)	52
--	----

4. Unia Europejska (UE).....	53
------------------------------	----

Literatura.....	57
-----------------	----

Rozdział II: Podstawy prawne funkcjonowania	58
--	-----------

1. Podstawy prawne funkcjonowania tzw. pierwszego filaru Unii Europejskiej, tj. Wspólnot Europejskich	58
--	----

A. Kwestia nazwy prawa regulującego funkcjonowanie pierwszego filaru	58
---	----

B. Źródła prawa wspólnotowego (unijnego)	59
--	----

a. Akty założycielskie.....	59
Umowy założycielskie.....	59
Załączniki do umów założycielskich	59
Umowy modyfikujące lub uzupełniające umowy założycielskie.....	60
b. Akty pochodzące od aktów założycielskich i będące tworem samych Wspólnot Europejskich	60
Uchwały organów UE.....	60
– Rozporządzenie.....	61
– Dyrektywa.....	61
– Decyzja	61
– Zalecenie i opinia	62
– Uchwały <i>sui generis</i>	62
– Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości	63
Akty prawne tworzące tzw. prawo wewnętrzne Wspólnot Europejskich	63
Umowy zawarte przez Wspólnoty Europejskie	63
C. Specyfika prawa wspólnotowego (unijnego)	64
D. Proces podejmowania uchwał w ramach Wspólnot Europejskich.....	66
a. Podejmowanie uchwał na podstawie pierwotnej wersji umów założycielskich	66
b. Podejmowanie uchwał po zmodyfikowaniu umów założycielskich Wspólnot Europejskich przez Jednolity Akt Europejski	68
c. Podejmowanie uchwał po zmodyfikowaniu umów założycielskich przez Traktat w sprawie Unii Europejskiej i Traktat Amsterdamski ..	69
d. Przestrzeganie prawa wspólnotowego (unijnego).....	74
2. Podstawy prawne funkcjonowania tzw. drugiego (wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa) i trzeciego (współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych) filaru Unii Europejskiej.....	75
A. Źródła prawa.....	75
a. Prawo wytworzone przed wejściem w życie Traktatu w sprawie Unii Europejskiej	75
b. Traktaty w sprawie Unii Europejskiej	75
c. Uchwały organów UE	75
d. Działania rządów państw członkowskich	77

B. Proces podejmowania uchwał w ramach drugiego i trzeciego filaru	77
Literatura.....	80
Rozdział III: Członkostwo i stosunki zewnętrzne	83
1. Członkostwo zwyczajne.....	83
a. Zakres przedmiotowy	83
b. Zakres terytorialny.....	84
c. Tryb przyjmowania państwa na członka zwyczajnego	84
d. Perspektywa poszerzenia się UE o nowych członków	87
e. Fundusze przedakcesyjne dla państw kandydujących do UE	94
2. Stosunki zewnętrzne.....	97
A. Stowarzyszenie z UE.....	98
a. Tryb stowarzyszenia się państwa z UE.....	98
b. Rodzaje stowarzyszeń z UE.....	98
c. Stowarzyszenie z WE obszarów niesamodzielnych, zależnych od poszczególnych jej państw członkowskich.....	98
d. Stowarzyszenie z UE krajów rozwijających się	100
e. Stowarzyszenie z UE słabiej rozwiniętych państw europejskich.....	109
Uwagi ogólne	109
Stowarzyszenie, którego celem jest uzyskanie statusu członka pełnoprawnego UE.....	110
Stowarzyszenie, którego celem jest utworzenie unii celnej z UE...113	
Próby stowarzyszenia się z WE innych państw.....	114
B. Układy (umowy) specjalne	115
a. Układy z państwami Maghrebu.....	115
b. Umowy z państwami EFTA	115
c. Umowa z Jugosławią	116
d. Umowy z Rosją i Ukrainą.....	117
e. Umowa z USA.....	117
C. Preferencyjne układy handlowe.....	118
D. Zwykłe układy handlowe, układy o współpracy gospodarczej i handlowej oraz inne umowy	119
E. System generalnych (globalnych) preferencji celnych	120
F. Jednostronna pomoc finansowa i żywnościowa UE	121

G. Utrzymywanie przez państwa członkowskie przedstawicielstw dyplomatycznych przy WE oraz misji WE w państwach.....	121
H. Współpraca WE z organizacjami międzynarodowymi.....	121
3. Polska a Unia Europejska.....	122
A. Stowarzyszenie Polski ze Wspólnotami Europejskimi.....	122
a. Geneza.....	122
b. Struktura Układu Europejskiego	124
c. Cele i okres przejściowy	124
d. Dialog i współpraca polityczna.....	124
e. Przepływ towarów	125
Zasady ogólne	125
Produkty przemysłowe.....	127
Produkty rolne.....	127
Produkty rybołówstwa	128
f. Przepływ siły roboczej	128
g. Podejmowanie działalności gospodarczej	129
h. Świadczenie usług między WE a Polską.....	130
i. Płatności i przepływ kapitału	131
j. Zasady konkurencji.....	131
k. Zbliżanie ustawodawstwa.....	132
l. Współpraca gospodarcza	133
ł. Współpraca kulturalna.....	133
m. Współpraca finansowa.....	133
n. Organy stowarzyszenia	134
o. Ocena założeń i zasad stowarzyszenia Polski ze Wspólnotami Europejskimi	135
p. Przedsięwzięcia prawno-instytucjonalne w Polsce na rzecz realizacji postanowień Układu Europejskiego	141
r. Pozytywne i negatywne aspekty realizacji postanowień Układu Europejskiego dla polskiej gospodarki i społeczeństwa.....	144
B. Perspektywa przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w charakterze członka zwyczajnego.....	151
a. Przedsięwzięcia na rzecz przystąpienia Polski do UE	151
b. Termin oraz korzyści i zagrożenia dla Polski z racji wejścia do UE.....	154

801..... c. Stosunek społeczeństw UE i Polski do kwestii wejścia Polski	
do UE	168
Literatura	169
Rozdział IV: Organy	173
1. Organy główne	174
A. Rada Europejska	174
B. Rada.....	175
a. Skład.....	175
b. Funkcje.....	176
c. Wymogi ilościowe przy podejmowaniu uchwał	176
d. Organy pomocnicze	180
C. Komisja	181
a. Skład.....	181
b. Funkcje.....	182
c. Organy pomocnicze	184
d. Publikacje.....	186
D. Parlament Europejski.....	186
a. Skład.....	186
b. Funkcje.....	188
c. Posiedzenia.....	191
d. Organy pomocnicze	192
E. Trybunał Sprawiedliwości	192
a. Skład.....	192
b. Funkcje.....	193
Funkcje klasycznego sądu międzynarodowego	193
Funkcje sądu konstytucyjnego.....	193
Funkcje sądu pracy	193
c. Sekretariat	195
2. Organy o statusie autonomicznym	195
a. Sąd Pierwszej Instancji.....	195
b. Trybunał Obrachunkowy	196
c. Europejski System Banków Centralnych i Europejski	
Bank Centralny	196
d. Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsman)	198

e. Wspólny Ośrodek Badań Jądrowych	198
f. Agencja Zaopatrzenia.....	199
g. Europejski Bank Inwestycyjny.....	199
3. Ważniejsze organy doradcze, wspólne dla kilku organów głównych	200
a. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	200
b. Komitet Regionów.....	200
c. Komitet Ekonomiczno-Finansowy	201
d. Komitet Koordynacyjny	201
e. Komitet Naukowo-Techniczny	202
4. Fundusze.....	202
Literatura.....	202
Rozdział V: Założenia integracyjne i ich realizacja	204
1. Założenia integracyjne i ich realizacja w ramach pierwszego filaru	204
A. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji	204
a. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle Układu w sprawie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (CECA).....	204
b. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle Traktatu w sprawie Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOMu).....	207
Rozwijanie badań i zapewnienie rozpowszechniania wiedzy technicznej.....	207
Ustanowienie jednolitych norm bezpieczeństwa dla sanitarnej ochrony ludności i pracowników oraz czuwanie nad przestrzeganiem tych norm.....	208
Koordinowanie inwestycji przemysłowych oraz tworzenie wspólnych podstawowych zakładów niezbędnych do rozwoju energii atomowej w ramach EURATOMu	208
Czuwanie nad prawidłowym i sprawiedliwym zaopatrzeniem wszystkich użytkowników EURATOMu w minerały i paliwa atomowe	208
Zapewnienie, aby materiały rozszczepialne nie były używane do celów innych niż te, do których były przeznaczone	209
Wykonywanie prawa własności przyznanego EURATOMowi w stosunku do specjalnych materiałów rozszczepialnych	211
Utworzenie wspólnego rynku atomowego	211

Nawiązywanie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi, mogących przyczynić się do postępu w pokojowym użytkowaniu energii atomowej	211
c. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle postanowień Traktatu w sprawie Wspólnoty Europejskiej (WE)	212
Założenia integracyjne i środki	212
Zasady ustanowienia wspólnego rynku i jednolitej polityki gospodarczej	213
– Zakres przedmiotowy wspólnego rynku	213
– Etapy wprowadzania w życie zasad wspólnego rynku	213
– Liberalizacja handlu	213
– Swoboda przepływu osób, usług i kapitałów	214
– Wspólna polityka rolna	215
– Wspólna polityka transportowa	215
– Zasady dotyczące wolnej konkurencji	216
– Zbliżanie ustawodawstw	216
– Polityka gospodarcza	217
– Polityka handlowa	217
– Polityka społeczna	218
d. Rozszerzenie celów integracyjnych WE przez Jednolity Akt Europejski	218
e. Rozszerzenie celów integracyjnych WE przez Traktat w sprawie utworzenia Unii Europejskiej	219
Unia ekonomiczna	219
Unia walutowa	219
Budowa infrastruktury europejskiej	223
Ochrona zdrowia publicznego	223
Współpraca w dziedzinie kultury	223
Ochrona konsumenta	224
Ochrona praw człowieka	224
Spójność gospodarcza i społeczna	224
Ochrona środowiska	225
Oświata i szkolenia zawodowe	226
f. Polityka wizowa, azylowa, imigracyjna i inne dotyczące swobodnego przepływu osób	227

B. Procesy integracyjne w ramach CECA i EURATOMu	228
a. Procesy integracyjne w ramach Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (CECA).....	228
b. Procesy integracyjne w ramach Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOMu).....	233
C. Procesy integracyjne w ramach Wspólnoty Europejskiej	244
a. Eliminacja celi i innych opłat o tym samym skutku oraz ograniczeń ilościowych w handlu między państwami członkowskimi	244
b. Ustanowienie wspólnej taryfy celnej	246
c. Ujednolicenie polityki handlowej	247
d. Wspólna polityka rolna	248
Zapewnienie rolnikom z państw WE odpowiednich dochodów	249
– Ochrona rynku wspólnotowego przed tanim importem z zewnątrz.....	249
– Stosowanie trzech rodzajów cen	250
– Subsydiowanie eksportu rolnego z państw WE	251
– Skupowanie po cenie interwencyjnej produktów, nie sprzedanych po cenach wyższych	251
– Branżowe rynki rolne	251
– Europejski Fundusz Ukierunkowania i Gwarancji Rolnictwa (FEOGA)	252
Przebudowa rolnictwa WE	253
– Zmniejszenie arealu uprawianej ziemi i przejście gospodarstw z polikultury na monokulturę	253
– System subwencji i premii	253
– Sekcja Ukierunkowania FEOGA	254
– Reformy wspólnej polityki rolnej	254
e. Swoboda przepływu osób	262
f. Swoboda przepływu kapitałów	263
g. Swoboda przepływu usług.....	264
h. Polityka w zakresie wolnej konkurencji	266
Zmowy kartelowe	266
Pozycja dominująca	268
Koncentracja przedsiębiorstw	268
Import dumpingowy i import subsydiowany	268

Subsydiowanie przez państwa poszczególnych przedsiębiorstw.....	270
i. Wspólna polityka podatkowa.....	270
j. Europejski Bank Inwestycyjny.....	271
k. Polityka regionalna.....	274
l. Polityka energetyczna.....	277
ł. Wspólna polityka transportowa.....	280
m. Polityka w zakresie badań i rozwoju technologicznego	282
n. Polityka społeczna	286
o. Polityka w dziedzinie rybołówstwa	289
p. Polityka w dziedzinie ochrony środowiska	290
r. Unifikacja ustawodawstw państw członkowskich.....	292
s. Współpraca w dziedzinie oświaty	292
t. Polityka kulturalna.....	293
u. Ochrona konsumentów	295
w. Polityka w zakresie ochrony zdrowia	296
x. Polityka przemysłowa.....	297
y. Spójność ekonomiczna i społeczna	298
z. Tworzenie unii ekonomicznej i walutowej	299
z ¹ . Fundusze w UE	306
2. Założenia i procesy integracyjne w ramach drugiego filaru	308
a. Budowa zrębów współpracy i integracji w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (1958–1986).....	308
b. Współpraca i integracja w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa po wejściu w życie Jednolitego Aktu Europejskiego (1987–1993).....	314
c. Współpraca i integracja w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa po wejściu w życie Traktatu w sprawie UE i Traktatu Amsterdamskiego	316
3. Założenia i procesy integracyjne w ramach trzeciego filaru.....	321
a. Współpraca i integracja w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych przed Traktatem w sprawie UE.....	322
Paszport Europejski	322
Hymn i flaga UE.....	322
Współpraca ministrów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.....	322

Umowa z Schengen	322
b. Współpraca w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w świetle postanowień Traktatu w sprawie UE.....	323
Założenia Traktatu	323
Obywatelstwo UE	324
Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsman).....	325
c. Realizacja założeń Traktatu w sprawie UE	325
d. Modyfikacja zakresu przedmiotowego integracji w ramach filaru trzeciego przez Traktat Amsterdamski.....	326
Literatura.....	328
Rozdział VI: Finanse Unii Europejskiej.....	332
1. Uwagi ogólne	332
2. Budżet Unii Europejskiej.....	332
3. Dochody	333
4. Wydatki.....	336
5. Procedura uchwalania budżetu	338
Literatura.....	340
KALENDARIUM	341

CZĘŚĆ DRUGA

INTEGRACJA W RAMACH INNYCH NIŻ UNIA EUROPEJSKA EUROPEJSKICH UGRUPOWAŃ INTEGRACYJNYCH

Rozdział I: Integracja krajów Beneluxu.....	357
1. Od Unii Ekonomicznej Belgijsko–Luksemburskiej do Unii Ekonomicznej Beneluxu	357
2. Integracja w ramach Unii Ekonomicznej Beneluxu	360
a. Cele, środki i zasady działania Unii Ekonomicznej Beneluxu.....	360
b. Organy	362
c. Realizacja celów Unii Ekonomicznej Beneluxu	366
Literatura	370
Rozdział II: Integracja krajów nordyckich.....	371
1. Współpraca i integracja krajów nordyckich do II wojny światowej.....	371

2. Integracja krajów nordyckich w latach 1945–1994	373
A. Specyfika integracji nordyckiej	373
B. Rozwój procesów integracyjnych w poszczególnych dziedzinach życia krajów nordyckich	374
a. Integracja w dziedzinie gospodarki	374
b. Integracja w dziedzinie transportu i telekomunikacji	379
c. Zbliżanie i ujednolicanie polityki socjalnej	380
d. Ujednolicanie ustawodawstwa	381
e. Ujednolicanie polityki w zakresie ochrony środowiska	381
f. Współpraca w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	382
g. Współpraca w dziedzinie polityki zagranicznej i obronnej	383
3. Perspektywy rozwoju integracji krajów nordyckich po 1994 r.	384
4. Instytucje współpracy i integracji krajów nordyckich	385
A. Narodowe organizacje pozarządowe	385
B. Międzynarodowe instytucje pozarządowe	385
C. Instytucje międzyrządowe	386
D. Rada Nordycka i Nordycka Rada Ministrów	386
a. Rada Nordycka	386
Zadania, funkcje i zasady działania	387
Organy	387
Języki oficjalne i publikacje	390
Finansowanie działalności Rady Nordyckiej	390
b. Nordycka Rada Ministrów	390
Cele i zadania	391
Organy	392
Finanse	393
Literatura	395
Rozdział III: Integracja w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)	394
1. Geneza EFTA	394
2. Założenia integracyjne w ramach EFTA i zasady ich realizacji	396
a. Założenia integracyjne	396
b. Środki i zasady realizacji założeń integracyjnych	396
3. Członkostwo	397

a. Członkostwo zwyczajne	397
b. Członkostwo stowarzyszone	398
4. Organy	398
a. Rada	398
b. Stały Komitet Państw EFTA	399
c. Władza Nadzorcza	399
d. Trybunał Sprawiedliwości	399
e. Komitety i grupy wyspecjalizowane	400
f. Komitet Członków Parlamentów Państw EFTA	400
g. Komitet Doradczy	400
h. Komitety badawcze (śledcze)	400
i. Sekretariat	401
5. Realizacja założeń integracyjnych	401
Literatura	408
Rozdział IV: Europejski Obszar Gospodarczy (EEA)	410
1. Geneza	410
2. Członkostwo	411
3. Organy	411
4. Założenia integracyjne w ramach EEA	412
Literatura	415
Rozdział V: Współpraca i integracja krajów Europy Środkowo-Wschodniej po 1989 r.	416
1. Uwagi wstępne	416
2. Współpraca w ramach Grupy Wyszehradzkiej	417
3. Integracja w ramach Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (CEFTA)	418
a. Założenia i realizacja	418
b. Organy CEFTA	423
c. Perspektywy CEFTA	423
Literatura	425
Rozdział VI: Integracja w ramach Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP) ..	425
1. Uwagi wstępne	425
2. Członkostwo	425

3. Założenia integracyjne i podjęte już przedsięwzięcia na rzecz ich realizacji.....	426
a. Założenia integracyjne.....	426
b. Współpraca i integracja w dziedzinie spraw militarnych	426
c. Współpraca i integracja w dziedzinie gospodarki	429
d. Współpraca w dziedzinach pozagospodarczych	432
e. Organy dla realizacji założeń współpracy i integracji.....	432
f. Perspektywy działalności	433

CZĘŚĆ TRZECIA

DOKUMENTY

Traktat w sprawie utworzenia Unii Europejskiej	437
Traktat w sprawie utworzenia Wspólnoty Europejskiej.....	466

INDEKS

pojęć, nazw i skrótów.....	603
----------------------------	-----

8942

Ma to udzielić Czytelnikom, szczególnie z mniejszych ośrodków naukowych, orientowanie się w stanie polskich badań nad europejską integracją gospodarczą. Nie mamy bowiem w Polsce żadnego przewodnika na ten temat, za wyjątkiem kilku skromnych słowników encyklopedycznych, poświęconych wyłącznie integracji w ramach Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej, zaś w zaledwie kilku